

операцією необхідно провести гематологічні та біохімічні дослідження крові. Волонтери категорично відмовилися це робити, зіславшись на відсутність коштів. Вони наполягли на проведенні хірургічного втручання без належних досліджень. Під час ампутації ми звернули увагу, що кров дуже рідка і неприродно прозора. Терміново зробили мазок крові і виявили захворювання на бабезіоз. Звичайно, що введення наркозу та хірургічне втручання негативно вплинуло на перебіг бабезіозу. Після проведення операції, собака почувала себе зле і, навіть, подальше переливання крові їй не врятувало. Ми вважаємо, що своєчасна проведена лабораторна діагностика, могла врятувати тварині життя. На жаль, ветеринарні лікарі приватних клінік, залежать від бажання та матеріальних можливостей власників тварин.

Висновок. Під час клінічного огляду тварини та встановлення остаточного діагнозу, необхідно враховувати всі, навіть дрібні, мало помітні клінічні ознаки захворювань, та проводити весь комплекс необхідних досліджень, в тому числі і комплексні лабораторні дослідження, особливо крові та сечі. Своєчасна та якісна лабораторна діагностика – важлива складова точного діагнозу тварин.

УДК 591.4 + 591132:598.2

МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ОРГАНІВ ІМУННОГО ЗАХИСТУ ЛЕБЕДІВ-ШИПУНІВ, ЯКІ МЕШКАЮТЬ В УМОВАХ ШТУЧНИХ ВОДОЙМ М. ДНІПРА

*Жоріна Л.В. ст. викладач, Богомаз А.А. асистент, Лебедев Д.. студент
zhorina.l.v@dsau.dp.ua*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Вступ. В межах багатьох міст на різноманітних природних та штучних водоймах утримають водоплавну птицю, яка створює природне середовище. До таких птиць відносяться і лебеді-шипуні. Шипун легко приживається в неволі та в умовах напіввільного утримання, тому його розводять на водоймах міських парків і садів як декоративного птаха.

Лебідь-шипун *Cygnus olor* належить до класу птахів (Avea), ряд гусеподібні (Anseriformes), родина качкові (Anatidae), підродина гусеві (Anserinae), рід лебідь (Cygnus), вид лебідь-шипун (*Cygnus olor*). Шипун відноситься до найважливіших літаючих птахів світу та має охоронний статус, тоб-то перебуває під охороною Директиви ЄС про охорону диких птахів, Бернської та Боннської конвенцій та Угоди про охорону афро-свразійських мігруючих водно-болотних птахів. Раціон лебедів складається переважно з водяних рослин. В природних умовах, птахи знаходять їжу в основному під водою, де з'їдають різні частини водяних і болотяних рослин. Але в умовах штучних водойм птахів годують кормами та в раціон входить забагато хліба . окрім того, лебедям видаляють частину крила для того, що вони не відлітали. Все це впливає на природний образ життя та імунітет птиці. Тому дослідження біології цих птахів є досить важливими з точки зору тісного співіснування людей і птахів у густозаселених містах. В той же час, як з'ясувалося, в наукових джерелах інформація з морфології водоплавних птахів, зокрема лебедів-шипунів, неповна та носить фрагментарний характер. В літературі наведені дані про особливості будови опорно-рухового апарату лебедів-шипунів (Шулешко О.О., 2019) та органів імунітету у окремих видів гусеподібних птахів (Мельник В.В., 2008, Перетятко О.В., 2009).

Мета дослідження. Вивчити морфологічні показники будови органів імуногенезу лебедів-шипунів різного віку, які мешкають в умовах штучних водойм міста Дніпра.

Матеріали і методи досліджень були отримані від адміністрації міських парків та штучних водойм, де лебеді гинули внаслідок бійок між собою або нещасних випадків

(отруєнь свинцем при ковтанні загублених рибальських пристосувань, закупорок травного тракту сторонніми тілами, тощо). Нами проводилися макроскопічні дослідження органів кровотворення та імунного захисту, зокрема визначали вагу печінки, селезінки, тимусу та шийно-грудних лімфатичних вузлів, зокрема визначали їх вагу, форму, колір, консистенцію.

Результати досліджень та висновки: В наслідок життя лебедів біля людей, виникає необхідність ветеринарного обслуговування водоплавної птиці. Морфологічні показники, співвідношення органів є одним з показників, які використовуються вікарями як під час загального огляду тварини, так і при з'ясуванні причин загибелі. Ми дослідили вагу тіла 5-ти лебедів-шипунів. Загальна маса тіла птахів дорівнювала 4622 ± 350 г, що свідчить про те, що ці птахи знаходилися в період інтенсивного росту, віком 6-8 місяців, (вага дорослих лебедів шипунів, дорівнює 8-11 кг). При проведенні патологоанатомічного розтину, було виключена інфекційна причина смерті лебедів. Три птаха загинули внаслідок закупорки травного апарату сторонніми предметами, два в результаті нещасного випадка. Після проведення розтину, нами були здійснені морфологічні виміри печінки, селезінки, шийно-грудних лімфатичних вузлів та тимуса (вилочкова залоза).

Печінка лебедів-шипунів мала насичений, темно-червоний колір, була щільної консистенції з чіткими вентральними краями. Загальна вага печінки у досліджуваних шипунів становила $127 \pm 7,2$ г, відносна вага – 1,44% до загальної ваги тіла птиці, Абсолютна вага тимуса дорівнювала $9,51 \pm 0,73$ г, тоді як відносна – 0,21%. Селезінка у гусеподібних птахів розташована в грудо-черевній порожнині, зміщена вліво, прилягає до шлунку. Селезінка у досліджених нами лебедів-шипунів, мала щільну консистенцію та темно-червоний колір, з сине-фіолетовими відтінками. Абсолютна вага селезінки дорівнювала $1,57 \pm 0,21$ г, відносна вага до маси тіла птаха становила 0,097%. Шийно-грудні лімфатичні вузли у лебедів, так само як у всієї гусеподібної птиці, парні та добре виражені. Загальна вага обох лімфатичних вузлів (правий+лівий) з тіл молодих шипунів становила $0,62 \pm 0,023$ г, відносна вага вузлів = 0,013%.

Отримані нами показники корелюють з результатами морфологічних досліджень, селезінки та печінки у інших гусеподібних птахів, зокрема свійських сірих гусей (Мельник В.В., 2008р).

Таким чином, нашими дослідженнями встановлені абсолютні та відносні маси органів кровотворення та імунологічного захисту: печінки, селезінки, тимусу та шийно-грудних лімфатичних вузлів у лебедів-шипунів віком 6-8 місяців, що живуть в умовах міських парків міста Дніпра.

УДК.619:618.19-002:636; 351.779

БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТВАРИН НА МОЛОЧНИХ ФЕРМАХ

*Недосєков В. В., д. вет. н., професор, Петькун Г.В., здобувач наукового ступеня
доктора філософії (PhD студент)
nedosekov06@gmail.com*

Національний університет біоресурсів і природокористування України Київ.

Актуальність. За останнє десятиліття спостерігається актуалізація питань щодо благополуччя великої рогатої худоби на молочних фермах, які включають складові здоров'я, емоційного стану та поведінкових функцій. Приорітетом оцінці благополуччя є визначення болю, переживань, страждань, а також стан здоров'я та можливість реалізації природного потенціалу поведінкових функцій, які спостерігаються в менеджменті молочного скотарства.